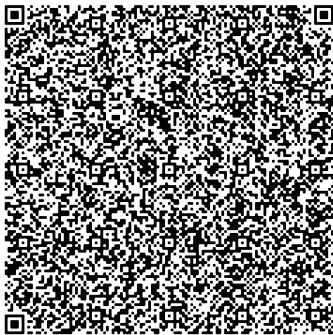

linear algebra. The same type of formula, which abound in the task of linear algebra, very difficult replicated in the medium MS Equation Editor, which most users are gaining mathematical formulas text editor MS Word. However, the most important thing - the ability to produce ready-made formulas in TeX editor that let in Moodle environment immediately receive the appropriate image for the package of tasks in linear algebra. The same type of formula, which abound in the task of linear algebra, very badly replicated in the medium MS Equation Editor, which most users are gaining mathematical formulas text editor MS Word. The use of the template method completely eliminates the manual construction of mathematical formulas, replacing the routine operation of the automatic generation of jobs.

Key words: information and communication technologies; learning process; methods of teaching higher mathematics.

Стаття надійшла до редакції 16.05.2016

Прийнято до друку 26.05.2016

УДК: 37.018.5:005.32

Ольга Іваницька

ORCID iD 0000-0001-5505-8849

доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри теорії та практики управління,
НТУУ «КПІ»,
пр-т Перемоги, 37, 03056 м. Київ, Україна
oivanytska@rambler.ru

Сергій Редько

ORCID iD 0000-0002-6903-2452

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри управління,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, 04053 м. Київ, Україна
s.redko@kubg.edu.ua

Алла Панченко

ORCID iD 0000-0002-4757-0583

кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри управління,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, 04053 м. Київ, Україна
a.panchenko@kubg.edu.ua

ПІДГОТОВКА ДО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ: ПСИХОЛОГО-УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ

Статтю присвячено проблемі підготовки до дистанційного навчання майбутніх керівників навчальних закладів з використанням навчальної платформи Moodle. Сформовано модель психологічної готовності до дистанційного навчання майбутніх керівників навчальних закладів та визначено її чинники. Описано результати дослідження професійно-особистісного компоненту психологічної готовності до дистанційного навчання студентів-магістрантів спеціальності «Управління навчальним закладом» та окреслено можливість застосування у професійній діяльності.

Ключові слова: дистанційне навчання; керівник навчального закладу; підготовка до дистанційного навчання; психологічна готовність; самостійна робота.

Вступ. На сучасному етапі державотворення, що супроводжується процесами глобалізації та інформатизації суспільства, виникає потреба модернізації системи вищої освіти. Одним із ос-

новних завдань вищих навчальних закладів, що здійснюють підготовку фахівців з управлінських, менеджерських спеціальностей, є підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного,

го фахівця, здатного до саморозвитку та самовдосконалення відповідно до вимог європейського та світового ринків праці.

Оскільки у сучасній освіті значна увага приділяється необхідності навчання протягом життя, студенти повинні, окрім оволодіння масивом базових знань і управлінських компетенцій, що передбачені навчальними програмами, повинні досягати певного рівня знань і умінь у користуванні інформаційними технологіями, зокрема засобами дистанційного навчання, що для майбутнього керівника навчального закладу стає необхідною умовою професійної успішності (Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні, 2000).

Вищезазначене відкриває необхідність розробки нових наукових підходів до процесу професійної підготовки майбутніх керівників навчальних закладів, переорієнтацію навчального процесу у вищих навчальних закладах на розвиток особистості майбутнього управлінця-освітянина нової генерації, який володіє високим рівнем професійної управлінської компетентності, має широкий світогляд, бажання безперервно навчатися, здатен ефективно організовувати та планувати власну управлінську діяльність, аналізувати і оцінювати свої дії, знаходити в потоці інформації розуміння того, як зробити вибір і яким чином ухвалити управлінське рішення для забезпечення ефективної діяльності освітньої організації та досягнення нею успіху.

У зв'язку із цим актуальності набуває потреба у формуванні готовності до дистанційного навчання у студентів – майбутніх керівників закладів освіти, яка визначає психологічну готовність та здатність до самостійного оволодіння необхідними знаннями, уміннями та навичками, виконання самостійних навчальних завдань у дистанційному форматі.

Сучасний етап розвитку теорії і практики професійної підготовки управлінців-освітян ґрунтується на результатах наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців, які аналізували такі аспекти досліджуваної проблематики: основи професійної підготовки керівників навчальних закладів, теоретико-методичні засади системи інтегративної професійної підготовки управлінців (А. Бакурадзе, О. Бондарчук, Л. Даниленко, Л. Карамушка, В. Сич, Р. Шакуров); застосування інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці керівників навчальних закладів, формування професійної компетентності майбутніх менеджерів освіти, їх фахових управлінських умінь (О. Генісаретський, В. Дубровський, Г. Щедровський).

Значну увагу у психолого-педагогічній літературі приділено питанням психологічної готовності до управлінської діяльності. Проте необхідно відзначити, що на сьогодні відсутні наукові праці, які б комплексно розкривали сутність психологічної готовності до дистанційного на-

вчання фахівців з управління освітньою галуззю, її структуру та показники.

Результати аналізу теоретичних напрацювань науковців, нормативно-правових актів, вивчення практичного досвіду професійної підготовки майбутніх керівників навчальних закладів дали змогу виявити суперечності, що доводять актуальність досліджуваної проблеми. До них належать: зростання обсягу змісту навчальних дисциплін та обмежена кількістю годин, що відводиться на аудиторне навчання; традиційні та інноваційні підходи до організації самостійної роботи майбутніх керівників навчальних закладів, що забезпечують формування високого рівня готовності до самостійної роботи засобами дистанційного навчання.

Метою статті є обґрунтування необхідності формування психологічної готовності до дистанційного навчання майбутніх керівників навчальних закладів та чинники її формування.

Формування психологічної готовності до здійснення самостійної роботи майбутніх керівників навчальним закладом засобами дистанційного навчання. Аналіз наукових джерел щодо формування професійної компетентності майбутнього фахівця, сутності поняття «дистанційне навчання» зумовив визначення психологічної готовності до дистанційного навчання майбутнього керівника навчального закладу як складової його професійної культури, що визначає мотиваційну готовність і здатність до самостійного процесу навчання.

Формування психологічної готовності до дистанційного навчання є одним із провідних завдань професійної підготовки майбутніх управлінців у галузі освіти, оскільки вона сприяє формуванню самостійності, адекватної самооцінки, необхідного рівня домагань, внутрішньої мотивації до самостійної навчальної та професійної управлінської діяльності (Сисоева С. О., 2011, с.218). Психологічна готовність керівників до управління – це комплекс мотивів, знань, умінь та навичок, особистісних якостей, що забезпечують успішну взаємодію керівника з учасниками управлінського процесу та ефективність управління в цілому. За своєю структурою вона являє собою складне особистісне утворення, яке включає в себе такі компоненти: мотиваційний, когнітивний, операційний, особистісний.

У реалізації самостійної роботи засобами дистанційного навчання центром уваги є студент як суб'єкт самостійної діяльності, головна мета якої – самостійне вирішення навчальних та професійних завдань (Karagiorgi Y., Charalambous K., 2006, с. 396).

Багаторічний досвід здійснення керівництва самостійною роботою студентів засобами дистанційного навчання дає підстави визначити, що здійснення самостійної навчальної діяльності відбувається у кілька етапів, а саме: від вирішення репродуктивних та продуктивних завдань до виконання аналітико-пошуко-

вих, дослідницьких завдань (Мартиненко М. Ю., 2015, с. 4). Зокрема, при опрацюванні матеріалу самостійно та виконанні завдань у дистанційному форматі майбутні керівники навчальних закладів здійснюють дослідження та аналіз ступеня сформованості соціально-психологічного клімату в освітній організації, досліджують наявність та основні чинники системи мотивації педагогічних працівників, формують модель інноваційного розвитку освітньої організації та визначають шляхи її реалізації в діяльності закладу освіти, проводять моніторинг рівня здійснення внутрішнього контролю та пропонують заходи щодо його удосконалення тощо (Саух П. Ю., 2011, с. 119).

Ефективність та результативність процесу організації самостійної роботи майбутніх менеджерів освіти зумовлюється психолого-педагогічними та організаційно-методичними умовами, а саме: стимулюванням та мотивацією пізнавальної діяльності студентів, професійною спрямованістю завдань, впровадженням інноваційних технологій, зокрема дистанційного навчання на навчальній платформі Moodle.

Проведений нами аналіз наукових джерел сприяв сформуванню моделі психологічної готовності у майбутніх керівників освітньої галузі до дистанційного навчання. До неї нами віднесені такі складові:

- мотиваційний компонент, який виявляється у необхідності досягнення успіхів у навчальній та професійній управлінській роботі, прагненні долати перешкоди у середовищі обмеженості інформації та ухваленні управлінських рішень в умовах обмеженості часу;
- професійно-особистісний компонент, який передбачає здатність до самоаналізу, самооцінки та саморегуляції, вміння управляти власними діями, подоланні стану тривожності, досягнення успіхів та запобігання невдач;
- когнітивний, що визначає наявність професійних управлінських знань та усвідомлення сутності самостійної роботи, розуміння її вагомості для досягнення успішності у майбутній управлінській діяльності;
- професійно-діяльнісний, що визначає процес самовдосконалення особистості майбутнього управлінця, сукупність набутих професійних управлінських умінь та навичок, способів самостійної професійної діяльності (Коваль Т. І., 2008, с. 401).

Самостійна робота студентів за умови впровадження дистанційного навчання, зокрема за допомогою навчальної платформи Moodle, стає керованою, оскільки на кожному її етапі ставиться конкретна мета і контролюється процес її виконання, навчання відбувається за індивідуальним планом у зручному місці, темпі, послідовності; дидактичне забезпечення здійснюється за допомогою електронних та друкованих навчально-методичних комплексів та комп'ютерних засобів навчання.

Moodle (акронім від Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment – модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище) – навчальна платформа призначена для об'єднання педагогів, адміністраторів і студентів в одну надійну, безпечну та інтегровану систему для створення персоналізованого навчального середовища.

Можливості для студентів, що надає навчальна програма Moodle включають доступність навчальних матеріалів, зокрема текстів лекцій, завдання до практичних та самостійних робіт, додаткові матеріали (книги, довідники, тощо) та засобів спілкування «24 на 7»; наявність засобів для групової роботи (Вікі, форум, чат тощо); спілкування з викладачем через повідомлення, форум, чат; завантаження файлів з виконаними завданнями.

Разом із тим, дистанційне навчання на платформі Moodle надає широкі можливості для викладача, а саме: пропонує інструменти для розробки авторських дистанційних курсів, розміщення навчальних матеріалів (лекцій, завдань до самостійних робіт, презентаційних матеріалів тощо), дозволяє додавати різноманітні елементи курсу, автоматично формувати тести до теми чи до навчального модуля тощо. Можливість доповнення різноманітними плагінами дистанційного курсу дозволяє викладачу для дистанційного навчання використовувати різноманітні сторонні програмні засоби.

Методологічними підходами до обґрунтування технології формування психологічної готовності до дистанційного навчання майбутніх керівників навчальних закладів є:

- системний, що орієнтує на розкриття цілісної самостійної роботи і технології її формування;
- особистісно-зорієнтований, що передбачає проектування професійної підготовки таким чином, що б під час формування готовності до дистанційного навчання одночасно впливати на їх свідомість, розвивати навички професійно спрямованої самостійної роботи, сприяти формуванню особистісних переконань і мотивів;
- діяльнісний, що визначає діяльнісні аспекти готовності майбутнього управлінця, що регламентують процес самостійного виконання навчальних і професійних завдань;
- суб'єктивний, що визначає майбутнього керівника навчального закладу як суб'єкта, який має право на самовизначення, реалізацію управлінських здібностей, вибір засобів для виконання самостійної навчальної діяльності засобами дистанційного навчання (Кухаренко В. М., 2005, с. 201).

Зазначимо, що у процесі дистанційного навчання провідними видами навчальної діяльності при підготовці фахівців спеціальності «Управління навчальним закладом» є виконання індивідуальних дистанційних завдань, самостійне опрацювання матеріалу навчальних модулів, самостійна робо-

та з Інтернет-ресурсами та електронними джерелами інформації тощо. Особлива увага приділялась самостійній навчальній діяльності, яка передбачала різні її форми, а саме: опрацювання навчальної літератури за фахом, участь у розробці групових проєктів, спілкування в чаті та соціальних мережах тощо.

Організація самостійної роботи майбутніх керівників навчальних закладів засобами дистанційного навчання, у тому числі засобами навчальної платформи Moodle дала їм можливість не лише набутти необхідних професійно спрямованих знань, а й сформувати психологічну готовність до дистанційного навчання, а саме: усвідомлення значення самостійної роботи для здобуття знань, уміння проєктувати самоосвітню діяльність та аналізувати її результати; прагнення до активної діяльності у професійному управлінському середовищі, до професійної самореалізації, самопізнання та саморозвитку.

Результати дослідження. До дослідження професійно-особистісного компоненту психологічної готовності до дистанційного навчання були залучені студенти 1 курсу магістратури спеціальності «Управління навчальним закладом». Якісний аналіз виконуваних професійних обов'язків студентів магістерської програми «Управління навчальним закладом» (всього 38 осіб) свідчить, що 35% складу студентів є діючими керівниками (директорами чи їх заступниками) загальноосвітніх, дошкільних та позашкільних навчальних закладів, 42% – вчителі загальноосвітніх навчальних закладів, 15% – вихователі дошкільних навчальних закладів та 8% – працівники з інших, не освітянських професійних сфер.

Респондентам була запропонована анкета щодо розуміння сутності процесу самостійної роботи при умові навчання в заочно-дистанційному форматі з використанням навчальної платформи Moodle.

Результати опитування студентів свідчать, що 60,5% студентів вважають, що самостійна робота – це перевірка, повторення та контроль отриманих на тренінгових та теоретичних заняттях знань; інші 39,5% розуміють самостійну роботу як удосконалення своїх управлінських вмій і навичок, розвиток пізнавальних здібностей, логічного мислення, уяви, спостережливості, творчої активності в пошуках та застосуванні набутих знань та власного управлінського досвіду, роботу над власним саморозвитком.

Для з'ясування сформованості професійно-особистісного компоненту психологічної готовності до дистанційного навчання у студентів – майбутніх управлінців ми дослідили мотивацію до досягнення успіху за методикою «Мотивація успіху і уникнення невдач» (А. Реан). Результати подано у таблиці 1.

Аналіз результатів свідчить, що у 23,7% респондентів домінує мотивація досягнення успіху.

Як відомо, ця мотивація належить до позитивної мотивації і передбачає, що перед початком навчання за очно-дистанційним форматом студент має на меті досягнення конкретного, позитивного; він проявляє активність і потребу у досягненні успіху; такі студенти зазвичай впевнені у власних силах, відповідальні і активні.

Таблиця 1

Результати оцінювання рівня мотивації до самостійної роботи (%)

Рівень мотивації	Результат діагностики
Високий	23,7 (9 осіб)
Середній	65,8 (25 осіб)
Низький	10,5 (4 особи)

Як видно із таблиці, 10,5% студентів мотивовані на уникнення негативного оцінювання зі сторони викладача, низької оцінки, невдачі, тобто у основу мотивації таких студентів покладена ідея негативних очікувань, що свідчить про відсутність готовності до дистанційного навчання. Розпочинаючи навчання студент із такою мотивацією вже заздалегідь боїться можливої невдачі, думає про шляхи її уникнення, а не про шляхи і засоби досягнення успіху. Разом із тим у 65,8% респондентів виявлено середній рівень мотивації.

Висновок. Формування психологічної готовності до дистанційного навчання майбутніх керівників навчальних закладів як складової їх фахової підготовки буде ефективним за умови впровадження у освітній процес вищого навчального закладу технологій, що розроблені на основі засобів дистанційного навчання, спрямованої на формування мотиваційного, професійно-особистісного, когнітивного, професійно-діяльнісного компонентів психологічної готовності.

Дистанційне навчання є діяльністю, що має складний характер. Суб'єкт цього навчання – майбутній менеджер освітньої установи – з одного боку, здійснює навчання, а з іншого – управляє цим процесом. Тому готовність до дистанційного навчання доцільно розглядати як готовність до діяльності, що за своєю суттю є управлінською. Будь-яка управлінська діяльність здійснюється на основі проєкту, що має бути розробленим відповідно до вимог кінцевого результату. У ситуації дистанційного навчання головним результатом є опанування майбутнім управлінцем новими способами дії в майбутній управлінській діяльності. Вони є похідними від тих професійних завдань, для розв'язання яких вже засвоєних засобів недостатньо. Тобто проєкт має бути розроблений майбутнім керівником як проєкт власних змін. А оцінювання готовності до дистанційного навчання є експертизою цього проєкту.

Література

1. **Коваль Т. І.** Теоретичні та методичні основи професійної підготовки з інформаційних технологій майбутніх менеджерів-економістів: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.04 / Т. І. Коваль. – К., 2008. – 572 с.

2. **Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні** [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.cdo.com.ua/info/doc_ukr.htm
3. **Кухаренко В. М.** Дистанційний навчальний процес: [навчальний посібник] / В. М. Кухаренко [у співавторстві]; [за ред. В. Ю. Бикова, В. М. Кухаренка]. – К.: Міленіум, 2005. – 292 с.
4. **Мартиненко М. Ю.** Формування культури самостійної роботи майбутніх економістів засобами дистанційного навчання: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / М. Ю. Мартиненко; Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського. – Дніпропетровськ, 2015. – 20 с.
5. **Саух П. Ю.** Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія / П. Ю. Саух, О. Є. Антонова, О. С. Березюк, С. С. Вітвицька, О. М. Власенко; ред.: П. Ю. Саух. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – 443 с.
6. **Сисоєва С. О.** Інтерактивні технології навчання дорослих: [навчально-методичний посібник] / С. О. Сисоєва; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. – К.: ВД «ЕКМО», 2011. – 324 с.
7. **Karagiorgi Y., Charalambous K.** ICT in-service training and school practices: in search for the impact. *Journal of Education for Teaching: International research and pedagogy*. 2006, Vol. 32, Issue 4, P.395-411, DOI: 10.1080/02607470600981995.

ПОДГОТОВКА К ДИСТАНЦИОННОМУ ОБУЧЕНИЮ БУДУЩИХ РУКОВОДИТЕЛЕЙ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ: ПСИХОЛОГО-УПРАВЛЕНЧЕСКИЙ АСПЕКТ

Иваницкая Ольга, доктор наук по государственному управлению, профессор, профессор кафедры теории и практики управления, НТУУ «КПИ», пр-т Победы, 37, 03056 г. Киев, Украина, oivanytska@rambler.ru

Редько Сергей, кандидат психологических наук, доцент, доцент кафедры управления, Киевский университет имени Бориса Гринченко, ул. Бульварно-Кудрявская, 18/2, 04053 г. Киев, Украина, s.redko@kubg.edu.ua

Панченко Алла, кандидат наук по государственному управлению, доцент, доцент кафедры управления, Киевский университет имени Бориса Гринченко, вул. Бульварно-Кудрявская, 18/2, 04053 г. Киев, Украина, a.panchenko@kubg.edu.ua

Статья посвящена проблеме подготовке к дистанционному обучению будущих руководителей учебных учреждений с использованием учебной платформы Moodle. Сформирована модель психологической готовности к дистанционному обучению будущих руководителей учебных учреждений и определены ее компоненты. Описаны результаты исследования профессионально-личностного компонента психологической готовности к дистанционному обучению студентов-магистрантов специальности «Управление учебным учреждением» и определена возможность использования в профессиональной деятельности.

Ключевые слова: дистанционное обучение; подготовка к дистанционному обучению; психологическая готовность; самостоятельная работа; руководитель учебного учреждения.

PREPARING OF FUTURE MANAGERS OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS TO DISTANCE LEARNING: PSYCHOLOGICAL AND ADMINISTRATIVE ASPECT

Ivanitska Olga, Doctor of Public Administration, Professor of theory and practice of management, National Technical University of Ukraine «Kyiv Polytechnic Institute», avenue Peremohy, 37, 03056 Kyiv, Ukraine, oivanytska@rambler.ru

Red'ko Serhiy, PhD of psychological sciences, Assistant professor of management department, Borys Grinchenko Kyiv University, st. Bulvarno-Kudryavska, 18/2, 04053 Kyiv, Ukraine, s.redko@kubg.edu.ua

Panchenko Alla, PhD of Public Administration, Assistant professor of management department, Borys Grinchenko Kyiv University, st. Bulvarno-Kudryavska, 18/2, 04053 Kyiv, Ukraine, a.panchenko@kubg.edu.ua

The article is devoted to the preparing to distance learning of future school leaders, including the use of learning platform Moodle. As one of the basic tasks of higher education institutions that train specialists in administrative, managerial specialties, is training highly skilled and competitive specialist that is able to self-development and self-improvement according to the requirements European and global labor markets. That is why the need becomes actual for forming readiness to distance learning of students – future school leaders. This need defines the psychological readiness and ability to independent mastery for knowledge and skills to perform independent tasks learning in distance format.

The formation of psychological readiness for distance education is one of the major tasks of professional training future managers in the education field, because it promotes independence, adequate self-esteem, the required level of harassment, internal motivation for independent learning and professional management activities. Psychological readiness of leaders to management is a complex of motives, knowledge and skills, personal qualities providing successful interaction the leader with the participants of the management process and management efficiency in general. In its structure, it is a complicated personal formation, which includes the following components: motivational, cognitive, operational, personal.

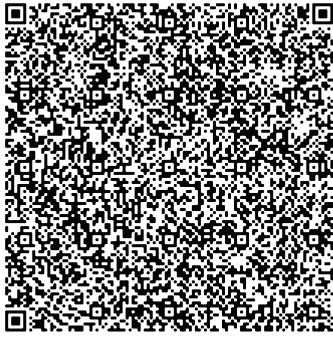
The analysis of scientific sources allowed forming a model of psychological readiness of the future leaders of the educational field to distance learning. This model consists of motivational, professional and personal, cognitive, professionally and activity components. The motivational component expresses in need to achieve success in educational and professional managerial work. The professional and personal component provides the ability to self-awareness, self-esteem and self-regulation. The cognitive component detects the presence of a professional management knowledge and awareness of the essence of independent work. The professionally and activity component determines the self-improvement of the future manager's personality.

Distance learning is an activity that has a complex character. The subject of this training is the future manager of on the other educational institutions on one hand, provides training and manages this process on the other. Therefore, the readiness to distance learning should considered as a readiness for activities that in essence it is management. Any management activities bases on the project, which should develops according to the requirements of the result. In the case of distance learning, the main result is a master of future managers the new ways of actions for future management activity. They are derivatives from those professional tasks for which solution it is not enough already learned means. In other words, the project must be the project of a future leader's changes. The assessment of readiness to distance learning is the expertise of this project.

Key words: *distance learning; independent work; psychological readiness; readiness to distance learning; school leaders.*

Стаття надійшла до редакції 30.03.2016

Прийнято до друку 26.05.2016

УДК 378:78

Наталія Соболь
ORCID iD 0000-0001-8082-9692

аспірант кафедри теорії та методики музичного мистецтва
Інституту мистецтв,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
вул. Драгоманова, 23, 02068 м. Київ, Україна
n.sobol@kubg.edu.ua

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ТА ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ

Стаття присвячена розкриттю питання удосконалення процесу підготовки студентів вищих педагогічних навчальних закладів мистецького спрямування. Зокрема, автор звертається до проблеми аргументації особистісних та професійних якостей майбутнього фахівця сфери освіти, а саме художньо-творчої толерантності майбутнього вчителя музики та його креативності. У статті проаналізовано зарубіжний досвід визначення специфіки креативності у контексті музичної діяльності в освітньому просторі. Здійснено спробу визначити можливу залежність та взаємовплив між креативністю та художньо-творчою толерантністю майбутніх учителів музики. Розглянуто особливості розвитку названих феноменів через призму творчої активності особистості.

Ключові слова: креативність; майбутній вчитель музики; музично-педагогічна діяльність; творча особистість; художньо-творча толерантність.

Вступ. Питання формування толерантно-ставлення людини до мистецтва (зокрема музики) є актуальним у сучасному світі. Пліуралізм творчих напрямків, жанрів, шляхів художнього втілення відкривають перед митцем та його аудиторією безмежну кількість можливостей для трактування творів. Між іншим, одним із проявів цього пліуралізму є і креативність, яка виражається не лише у мистецтві, але й у всіх видах діяльності людини. Відповідно, разом з такою свободою самовираження постає проблема нерозуміння та несприйняття людьми мистецької діяльності інших на різних рівнях – від світового мистецтва до творчості окремої людини. У зв'язку з цим, ми пропонуємо розглянути художньо-творчу толерантність особистості як явище, що може вказувати на спроможність людини до прийняття, сприйняття творів, їх інтерпретування незалежно від особистих художніх вподобань, з повагою ставитися до творчості інших та бути спроможним висловити свою точку зору.

Ми вважаємо, що художньо-творча толерантність є дуже важливою якістю особистості вчителя музики, оскільки він через свою діяльність знайомить дітей зі світом мистецтва і має об'єктивно передавати художню інформацію; повинен зважати на вподобання своїх учнів; враховувати свої власні смаки, але не ставити їх над іншими; при цьому зважати на вимоги, прописані у навчальній програмі. Щоб узгодити всі ці компоненти у своїй роботі, на нашу думку, вчитель музики повинен бути креативним та направити свій творчий

потенціал на самовдосконалення та розвиток у собі художньо-творчої толерантності.

Вивченням креативності особистості займався багато вітчизняних та зарубіжних вчених, особливо активно це питання почали вивчати починаючи з другої половини минулого століття. Існує велика кількість філософських, психологічних, соціологічних, педагогічних праць, які висвітлюють феномен «креативності» з різних позицій. У контексті даної статті нас цікавлять погляди зарубіжних науковців, які вивчали креативність, пов'язану зі сферою музичної діяльності особистості, тому в основу дослідження покладено роботи кількох відомих за кордоном фахівців, а саме П. Бурнард (Pamela Burnard), М. Баррет (Margaret Barrett), Б. Меркера (Björn Merker), М. Чиксентмихаї (Mihaly Csikszentmihalyi) та Д. Елліота (David J. Elliott).

Метою даної статті є обґрунтування взаємозв'язку креативності та художньо-творчої толерантності як одних із основних професійних якостей майбутнього вчителя музики; визначити яким чином креативність майбутнього вчителя музики може вплинути на формування у студентів художньо-творчої толерантності.

Визначення взаємозв'язку креативності та художньо-творчої толерантності особистості. Художньо-творча толерантність – нове поняття у мистецькій педагогіці. Ми пропонуємо розглядати даний феномен у контексті фахової підготовки майбутнього вчителя музики як важливу характеристику особистості, яка активно долучається до контактів з творами мистецтва (зокрема музичними)